

Znaczenie opinii Państwowej Inspekcji Sanitarnej w postępowaniach ocen oddziaływania na środowisko

Magdalena Kisiel

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Olsztynie

Olsztyn, 19.06.2017 r.

Ocena oddziaływania na środowisko

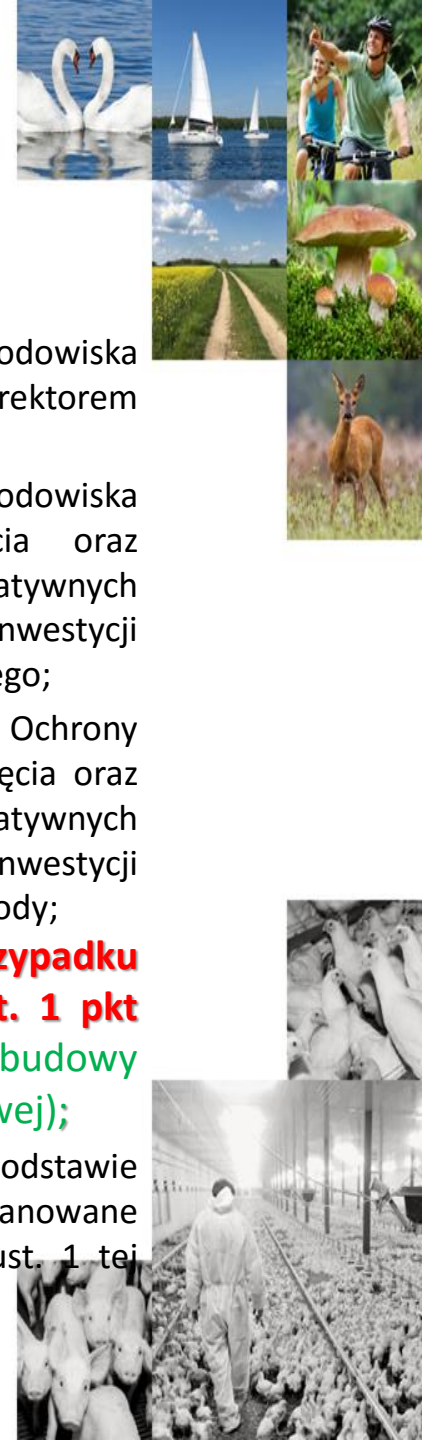
Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – przeprowadzana na podstawie ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.) – umożliwia określenie wpływu planowanej inwestycji (nowo budowanej, przebudowywanej lub rozbudowywanej fermy zwierząt) na poszczególne komponenty środowiska, **w tym wpływu na zdrowie ludzi**. Celem przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko jest identyfikacja rodzajów i skali oddziaływań, które planowane przedsięwzięcie może powodować w środowisku, jak również wskazanie sposobów zapobiegania, ograniczania lub minimalizowania skutków realizacji planowanej inwestycji.

Uzgodnienia i opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

Na podstawie art. 77 ust. 1 organ właściwy do wydania decyzji:

- 1) uzgadnia warunki realizacji przedsięwzięcia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska i, w przypadku gdy przedsięwzięcie jest realizowane na obszarze morskim, z dyrektorem urzędu morskigo;
- 1a) uzgadnia warunki realizacji przedsięwzięcia z ministrem właściwym do spraw środowiska w zakresie istnienia rozwiązań alternatywnych realizacji przedsięwzięcia oraz przewidywanych działań mających na celu kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze parku narodowego - w przypadku inwestycji liniowych celu publicznego w ich części przebiegającej przez obszar parku narodowego;
- 1b) uzgadnia warunki realizacji przedsięwzięcia z Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w zakresie istnienia rozwiązań alternatywnych realizacji przedsięwzięcia oraz przewidywanych działań mających na celu kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze rezerwatu przyrody - w przypadku inwestycji liniowych celu publicznego w ich części przebiegającej przez obszar rezerwatu przyrody;
- 2) **zasięga opinii organu, o którym mowa w art. 78, w przypadku przedsięwzięć wymagających decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1-3, 10-19 i 21-23 (m.in. o pozwoleniu na budowę, o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej);**
- 3) zasięga opinii organu właściwego do wydania pozwolenia zintegrowanego na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, jeżeli planowane przedsięwzięcie kwalifikowane jest jako instalacja, o której mowa w art. 201 ust. 1 tej ustawy;

Dokumenty wykorzystywane przy ocenie planowanej inwestycji

Kluczowym dokumentem oceny oddziaływania na środowisko jest

- **Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko;**

Dokumenty wspomagające:

- **Poradnik metodyczny** w zakresie PRTR (Krajowy Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń) dla instalacji do intensywnego chowu i hodowli drobiu wykonany dla Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie;
- **Dokument Referencyjny** (BREF) określający wymogi dotyczące zastosowania najlepszych dostępnych technik (BAT) dla intensywnego chowu lub hodowli drobiu lub świń;
- **Kodeks** przeciwdziałania uciążliwości zapachowej.

Najistotniejsze kwestie brane pod uwagę przy wydawaniu opinii przez organy Inspekcji Sanitarnej

1. Uwarunkowania lokalizacyjne:

- odległość budynków hodowlanych oraz instalacji do przechowywania obornika, gnojowicy, gnojówki (zbiorniki, płyty, kanały) od:
  - zabudowań mieszkalnych lub innych przeznaczonych na pobyt ludzi (zabudowa zwarta lub rozproszona/kolonijna),
  - terenów rekreacyjno-wypoczynkowych,
  - zakładów produkcji żywności,
  - ujęć wody;
- przebieg dróg wywozu obornika, gnojowicy, gnojówki oraz usytuowanie gruntów przeznaczonych do nawożenia względem ww. zabudowań i terenów;
- wielkość i gęstość obszarów zieleni izolującej (średnio- i wysokopiennej);
- przeważające kierunki wiatrów w ciągu roku („róża wiatrów”).

2. Wielkość hodowli (DJP) oraz technologia chowu (np. chów ściółkowy, bezściółkowy), a także sposób zagospodarowania odchodów zwierzęcych (np. nawożenie pól, produkcja biogazu).

Najistotniejsze kwestie brane pod uwagę przy wydawaniu opinii przez organy Inspekcji Sanitarnej

3. Oddziaływania na ludzi (na etapie funkcjonowania fermy):

a) zanieczyszczenia powietrza, w tym odory

- **emisja zorganizowana** - wprowadzanie zanieczyszczeń za pomocą:
  - wentylatorów wyciągowych ściennych i/lub dachowych zainstalowanych w budynkach hodowlanych (rodzaj wentylatorów zależy m.in. od technologii i wielkości hodowli),
  - wylotów odpowietrzających ze zbiorników na gnojowicę, gnojówkę;
  - kominów z kotłowni (spaliny);
  - i innych (np. odprowadzanie spalin z agregatów prądotwórczych);
- **emisja niezorganizowana** – wprowadzanie zanieczyszczeń spowodowanych np.:
  - ruchem pojazdów po terenie fermy (spaliny);
  - napełnianiem silosów paszowych (zanieczyszczenia pyłowe);
  - transport i załadunek/rozładunek drobiu lub obornika, gnojowicy, gnojówki (odory);
  - proces nawożenia pól nawozem naturalnym - obornikiem, gnojowicą, gnojówką (odory).

Najistotniejsze kwestie brane pod uwagę przy wydawaniu opinii przez organy Inspekcji Sanitarnej

b) **hałas** – spowodowany przede wszystkim:

- pracą wentylatorów wyciągowych ściennych i/lub dachowych zainstalowanych w budynkach hodowlanych;
- ruchem pojazdów po terenie fermy;
- pracą agregatów prądotwórczych lub innych urządzeń mechanicznych.

c) **zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego** – przede wszystkim w aspekcie możliwego wpływu na zasoby wód podziemnych zasilających ujęcia wody.

Zagrożenia spowodowane wykorzystaniem odchodów zwierzęcych do nawożenia pól uprawnych mogą wynikać np.:

- ze zbyt bliskiej odległości od ujęć wody oraz ich stref ochronnych,
- ze słabej izolacji wód podziemnych od powierzchni („okno hydrogeologiczne” - nieciągłość utworów glebowych nieprzepuszczalnych rozdzielających utwory przepuszczalne, powodująca przenikanie zanieczyszczeń do głębszego poziomu wodonośnego).

Najistotniejsze kwestie brane pod uwagę przy wydawaniu opinii przez organy Inspekcji Sanitarnej

W przypadku substancji, dla których w przepisach ustalone są wartości normowe:

- w raportach sprawdzane jest czy symulacja (obliczenia komputerowe) rozprzestrzeniania zanieczyszczeń powietrza została wykonana za pomocą oprogramowania wykorzystującego metodykę zgodną z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26.01.2010 r., w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 16, poz. 87).

Fermy zwierząt są źródłem **odorantów**, np. amoniaku, siarkowodoru, dwumetyloaminy, dwutlenku węgla, a także merkaptanów, ketonów, aldehydów, kwasów organicznych i wielu innych związków organicznych o charakterze odorów.

Nie ma uregulowań prawnych w zakresie wielkości ww. oddziaływań pod względem odorowym (opublikowano jedynie [Kodeks przeciwdziałania uciążliwości zapachowej](#)).

Pomimo tego organy Inspekcji Sanitarnej niejednokrotnie żądają uzupełnienia raportu w zakresie oceny uciążliwości zapachowej oraz metod minimalizacji wpływu odorów na ludzi.

W uzasadnionych przypadkach organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej:

- z uwagi na możliwość występowania **uciążliwości odorowych** dla ludzi, jak również innych potencjalnych zagrożeń dla zdrowia (np. mikrobiologicznych), spowodowanych zbyt bliskim usytuowaniem inwestycji względem zabudowy mieszkalnej;
- pomimo przewidywanego dotrzymania (wg analiz zawartych w raporcie) dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, które określono w przepisach prawa

wydają negatywną opinię w sprawie realizacji przedsięwzięcia.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym opinia wydawana przez organy PIS ma charakter posiłkowy (dlatego też nie może ona przybierać formy postanowienia lub decyzji administracyjnej), a w konsekwencji nie jest stanowiskiem wiążącym dla organu wydającego decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach – w przeciwieństwie do stanowiska regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które wydawane jest w formie postanowienia.

Z punktu widzenia ochrony zdrowia ludzi zasadne byłoby zatem wzmocnienie roli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ocenie oddziaływania na środowisko.

Wyrok WSA w Łodzi: II SA/Łd 819/15

„(...) opinia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego nie ma w rozpoznawanej sprawie charakteru wiążącego (w przeciwieństwie do uzgodnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska)

(...) w orzecznictwie sądowo-administracyjnym utrwalony został pogląd o wiążącym charakterze **postanowienia** uzgadniającego w sprawie dotyczącej decyzji środowiskowej wydawanego przez organ ochrony środowiska w przeciwieństwie do opinii organu sanitarnego. Uzgodnienie, ze względu na merytoryczny charakter, w praktyce kształtuje treść wydanej decyzji środowiskowej, przesądzając o sposobie rozstrzygnięcia sprawy (ustalenie lub odmowa ustalenia uwarunkowań środowiskowych realizacji przedsięwzięcia).

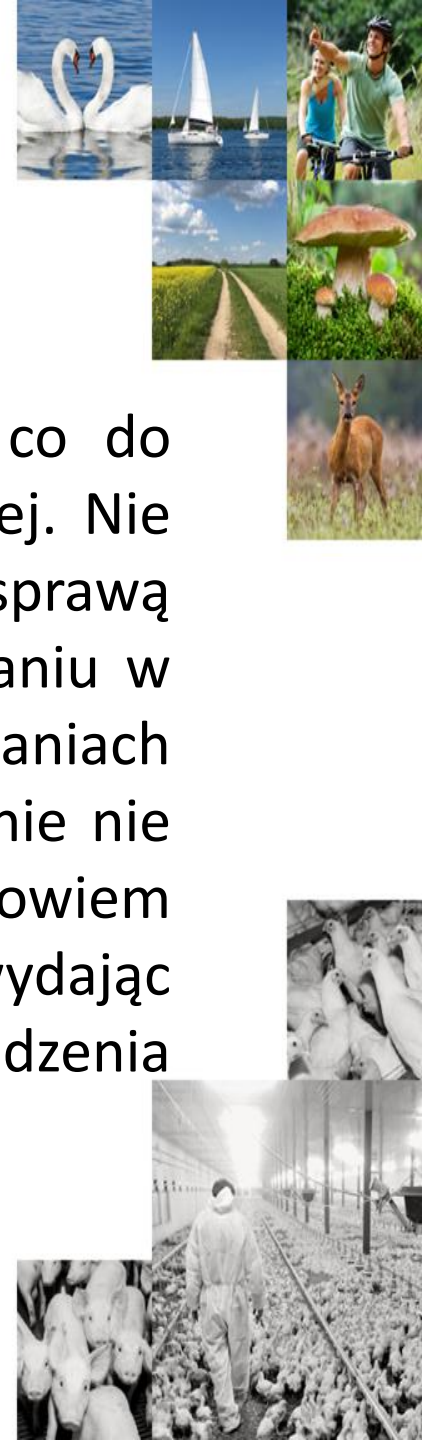
[Nie można również odmówić znaczenia opinii organu sanitarnego. Pomimo, iż nie ma ona charakteru wiążącego dla organu wydającego decyzję środowiskową, to jednak wypowiedź organu specjalistycznego, wymagana na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 2 ustawy, ma znaczenie dla oceny planowanego przedsięwzięcia pod kątem jej oddziaływania na środowisko, zwłaszcza zaś na warunki życia i zdrowie ludzi.](#)

Z tego względu zarówno uzgodnienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, jak i opinia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego mają decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia końcowego, przy czym pierwsze z nich przesądza w istocie o ustaleniu środowiskowych uwarunkowań realizacji planowanego przedsięwzięcia bądź odmowie ich ustalenia (...)”.

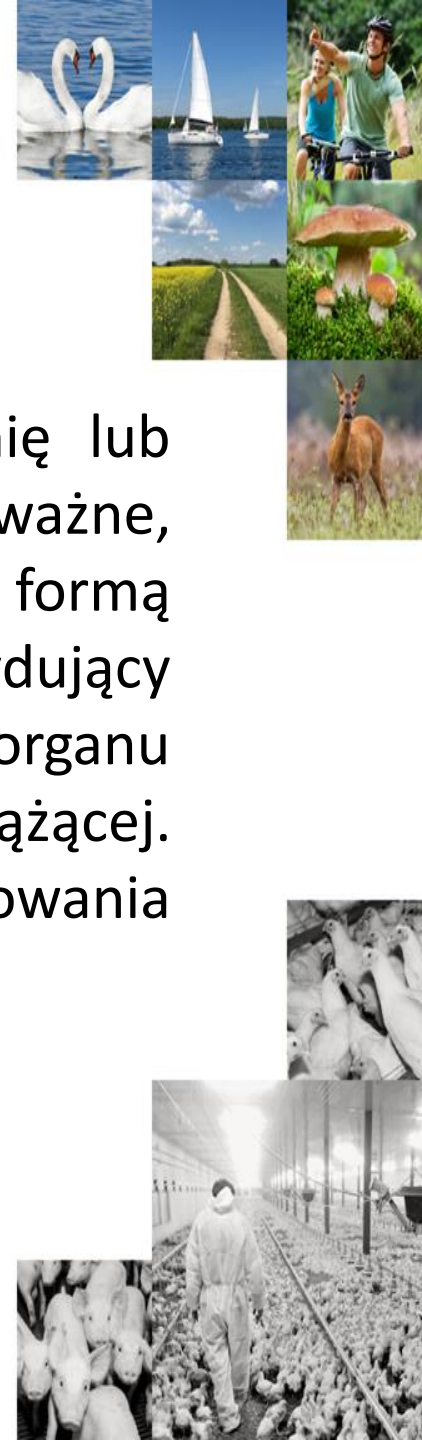
Wyrok II SA/Go 101/16 - Postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim

(...) Stanowisko opiniujące nie rozstrzyga sprawy co do istoty, ani jej nie kończy w instancji administracyjnej. Nie ma bytu samodzielnego z uwagi na związanie ze sprawą główną. Ustawodawca nie przewidział w postępowaniu w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach związania opiniami organów współdziałających. Opinie nie mają charakteru wiążącego, raczej dowodowy, bowiem stanowią dowód, który organ bierze pod uwagę wydając rozstrzygnięcie w przedmiocie obowiązku przeprowadzenia oceny.

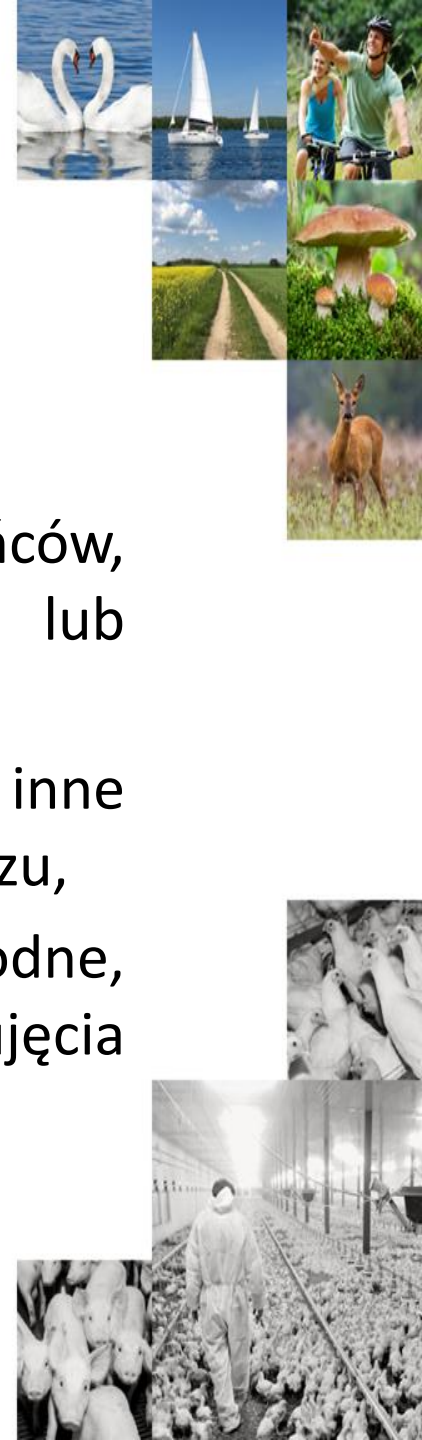
IV SA/Wa 1283/15 - Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie

(...) W ramach współdziałania organ wyraża opinię lub uzgodnienie. Rozróżnienie to jest o tyle ważne, iż uzgodnienie w przeciwieństwie do opinii jest formą o znaczeniu stanowczym, bowiem wiąże organ decydujący w postępowaniu głównym. Natomiast opinia organu wydana w ramach współdziałania nie ma mocy wiążącej. Zatem opinia wydana w toku postępowania środowiskowego przez PPIS ma charakter niewiązący.

Możliwe konsekwencje i zagrożenia wynikające ze zignorowania stanowiska organu PIS oraz niestosowania się do uwag i warunków postulowanych przez organy PIS

- uciążliwość odorowa i akustyczna dla mieszkańców, których budynki usytuowane są w bliskim lub bezpośrednim sąsiedztwie fermy;
- negatywny wpływ na stan aerosanitarny poprzez inne zanieczyszczenia rozprzestrzeniające się w powietrzu,
- negatywny wpływ na środowisko gruntowo-wodne, a w konsekwencji na zasoby wodne zasilające ujęcia wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

***Dziękuję Państwu
za uwagę***

